

MEDIJI O ZDRAVSTVU

utorak, 16. jul 2024.godine

RTS- Kako se dokazuje lekarska greška i kome pacijent može prvo da se žali

BLIC- U SRBIJI BUKTI JEDNA OD NAJZARAZNIJIH BOLESTI U MEDICINI Ova 4 simptoma je odaju u početku, a lekar otkriva ZAŠTO SE LAKO ŠIRI

N1- GAK Narodni front: Otkazali sistemi za hlađenje u pojedinim odeljenjima, radi se na sanaciji

N1- SZO: Vakcinacija posustaje, sve više dece u svetu bez osnovne imunizacije

Kako se dokazuje lekarska greška i kome pacijent može prvo da se žali

Prošlo je skoro dvadeset godina od kada je privatna lekarska praksa ušla u našu svakodnevnicu. Kako se prosečan građanin snalazi u moru ponuda privatnih zdravstvenih usluga? Savetnik ministra zdravlja Goran Stamenković za RTS je objasnio razliku između redovnog i vanrednog inspeksijskog nadzora zdravstvenih ustanova. Postoji procedura kako i kome nezadovoljan pacijent može da se žali.

I dok je bilo besplatno, nismo rado odlazili u domove zdravlja da popravljamo zube. Mnogi su, zbog straha, popravku odlagali sve do trenutka kad je vađenje zuba jedino rešenje.

A kad su stomatološke usluge, 2006. godine, počele da se naplaćaju za starije od 18, a mlađe od 65 godina, javio se novi, čini se, ubedljiviji razlog da o oralnoj higijeni prestanemo da razmišljamo.

Epilog, 700.000 ljudi u Srbiji, prema podacima Instituta "Batut", nema nijedan zub.

Smanjuju se liste čekanja na operaciju katarakte

Preduge liste čekanja na operaciju katarakte počele su da se smanjuju kada je ta vrsta intervencije počela da se radi u privatnim očnim klinikama.

Svake godine Republički fond za zdravstveno osiguranje raspiše konkurs na koji se prijavljuju klinike na kojima će se, o trošku Fonda, kada sklope ugovor, raditi operacije katarakte.

Takva odluka ne isključuje mogućnost da pacijent i dalje bira gde će biti operisan, u državnoj ili privatnoj klinici.

Šta će izabrati, zavisi od toga koliko će morati da čekaju. Na operaciju katarakte u državnim ustanovama u većim gradovima čeka se sedam do osam meseci, a negde i duže od godinu dana. U privatnim klinikama operacija se zakazuje najčešće u roku od 20-tak dana.

"Do danas je operisano oko 10.500 osiguranih lica i to se odrazilo i na listu čeknja, koja je na početku godine za uslugu bila oko 19.000 - sada je značajno smanjena, oko 7.500 ljudi je na listi čekanja", kaže Ivana Đunisijević iz RFZO-a.

Procedura vantelesne oplodnje

I procedura vantelesne oplodnje o trošku države radi se i u privatnim klinikama, a lista čekanja nikada nije ni postojala. Ova procedura radi se u 16 privatnih i sedam državnih zdravstvenih ustanova, a u ovoj godini oko 6.700 žena, odnosno, parova upućeno je na postupak vantelesne oplodnje.

Povećava se i broj pokušaja. Za prvu trudnoću to je neograničeni broj pokušaja, moguće je zamrzavanje embriona, ali i uvoz darovanih reproduktivnih ćelija iz inostranstva, a pomerena je i starosna granica za žene sa 43 na 45 godina.

Goran Stamenković o tome kako se dokazuje stručna greška

Savetnik ministra zdravlja zadužen za inspekcijske poslove Goran Stamenković govorio je u Beogradskoj hronici ko i na koji način kontroliše zdravstvene ustanove.

Osvrnuo se na događaj u kojem je Više javno tužilaštvo u Beogradu pokrenulo istragu protiv lekara poliklinike "011 Medikal tim Beograd" pošto je, posle intrevencije u toj klinici, pacijent preminuo.

Govoreći o tome, Stamenković je istakao da inspekcija postupa po takvoj inicijativi i vrši proveru navoda dobijenih po nekoj predstavi ili po nekim drugim saznanjima u odnosu na ono što se dešavalo u konkretnom slučaju

Kaže da inspektor izlazi na teren, sa ili bez inspekcijskog naloga, koji je potpisan od strane rukovodioca i vrši kontrolu ne samo dokumentacije nego i svih okolnosti koje su od značaja za proveru načina lečenja, dijagnostike i svih stručnih elemenata koji su evidentirani u medicinskoj dokumentaciji, za koje postoje dokazi u dokumentaciji i ono što je vezano za status subjekta privatne prakse, da li je registrovana za određene usluge ili nije.

Spojena dva izveštaja

"U konkretnom slučaju, inspektor je odradio inspekcijski nadzor nad privatnom praksom i subjektom o kome pričamo, ali je nastavljen i u drugim institucijama, državnim ustanovama, tamo gde je nastavljeno lečenje. Ta dva izveštaja su spojena i na osnovu njih inpektor radi obradu i pripremu dokumentacije za organe tužilaštva, koji su dobili kompletnu našu dokumentaciju", rekao je Stamenković.

Dodaje da inspektor dostavlja i dopunsku dokumentaciju, pojašnjenje određenih konstatacija, utvrđenih činjenica koje su konstatovane u zapisniku, koji je sačinjen u postupku nadzora.

Lekarska greška

Po Zakonu o zdravstvenoj zaštiti, aktivni učesnici su osim Ministarstva zdravlja i nadležne komore zdravstvenih radnika, u ovom slučaju lekarske komore, a postoje i drugi stručni organi, možda i u samoj ustanovi, koji rade određene provere, napominje Stamenković.

Prema njegovim rečima, provera je konstatacija svega onoga što se dešavalo i što je moguće da se konstatuje u postupku zbrinjavanja i lečenja.

Dokazivanje stručne greške ide preko spoljnih nadzornika, to su posebni eksperti koji rade po rešenju ministra zdravlja, idu na teren da vrše vanrednu proveru, objasnio je Stamenković.

Inspektor je logistika u svemu tome, dužan je da dostavi sve dokaze koje može da konstatuje na terenu. Nadzornicima predaje svu dokumentaciju. Postupak spoljne provere traje 30 dana, na izveštaj mogu da stave primedbe ustanova koja je bila nadzirana i građani, ali i neki drugi organ kao nadležno tužilaštvo, dodaje savetnik ministra.

Redovni i vanredni nadzor

Stamenković kaže da inspektori rade po Zakonu o inspekcijskom nadzoru. Zakon je predvideo godišnjeg plan nadzora, koordinaciona komisija objavljuje planove, a objavljuju se i na internet stranici Ministarstva zdravlja.

Redovni nadzori su kompletno definisani, prate ih kontrolne liste, pre odlaska na teren inspektor obaveštava nadzirani subjekt da će doći u nadzor, šalje im kontrolne liste da pripreme dokumentaciju - da zajedno završe nadzor da bi izašle preventivne mere

Vanredni nadzor ide po prijavam građana, na osnovu medijskih saznanja i inspektor ima ciljane provere. On je konkretniji i nije preventivni, vrši se provera svakog detalja na osnovu inicijative podnosioca prestavke, napominje Stamenković.

Ako je pacijent nezadovoljan – kome da se žali

Postoji Zakon o pravima pacijenata, zdravstveni inspektori proveravaju poštovanje odredbi tog zakona koji je važan za pacijente, ističe Stamenković.

"Inspektori proveravaju da li se pacijent obratio savetniku prava pacijenata lokalne samouprave ili se prethodno obratio direktoru zdravstvene ustanove i da li je dobio odgovarajuće informacije i da li je na osnovu toga rešeno nezadovoljstvo pacijenata zbog čega se obraćao direktoru ili savetniku", kaže Stamenković.

Ukoliko ne dođe do rešavanja problema na koje je ukazivao, ima ih skoro 19, onda inspektor dobije predstavku i radi po tome.

"Građanin očekuje obaveštenje od inspektora: Inspektor mora da dostavi obaveštenje u roku od 15 dana, od dana započinjanja nadzora u zavisnosti od procene rizika", zaključio je Goran Stamenković.

U SRBIJI BUKTI JEDNA OD NAJZARAZNIJIH BOLESTI U MEDICINI Ova 4 simptoma je odaju u početku, a lekar otkriva ZAŠTO SE LAKO ŠIRI

Pedijatar dr Saša Milićević izjavio je danas, povodom rasta broja obolelih od morbila u Srbiji od početka godine, da su male boginje jedna od najzaraznijih virusnih bolesti u medicini, koja se vrlo lako prenosi, ističući da zaraznost počinje pre pojave prvih simptoma.

Milićević je rekao da su najugroženija od malih boginja mala deca koja još nisu dovoljno porasla da prime vakcinu jer se ona prima između 12. i 15. meseca, zatim pacijenti koji imaju različita hronična oboljenja ili terapiju koju imunološki sistem smiruje i pacijenti u starijem dobu.

Mali broj vakcinisanih doprineo širenju epidemije

Na pitanje da li je epidemija posledica nevakcinacije, Milićević je rekao da je verovatno jeste razlog epidemije morbila, pošto imunološki bedem najbolje može da se izgradi vakcinacijom dece.

"Ne možemo da dočekamo da svi preleže morbile, vakcina je ono što pravi imunološki bedem koji ujedno štiti i zdravu populaciju, ali i pacijente koji iz opravdanih razloga ne mogu da prime vakcinu", istakao je on.

Milićević kaže da su kijavica, temperatura, kašalj, svrab očiju prvi simptomi morbila, a da tek kasnije počinje ospa koja se najčešće javlja iza ušiju i ističe da zaraznost počinje pre prvih simptoma.

Od početka godine 181 oboleli

Podsetimo, prema najnovijem izveštaju Instituta za javno zdravlje Srbije "Dr Milan Jovanović Batut", od početka godine pa zaključno sa 7. julom, registrovano je ukupno 181 slučaj, a samo od 1. do 7. jula 31 slučaj.

Novi slučajevi registrovani su na teritoriji Novog Pazara, Beograda, Novog Sada i Loznice.

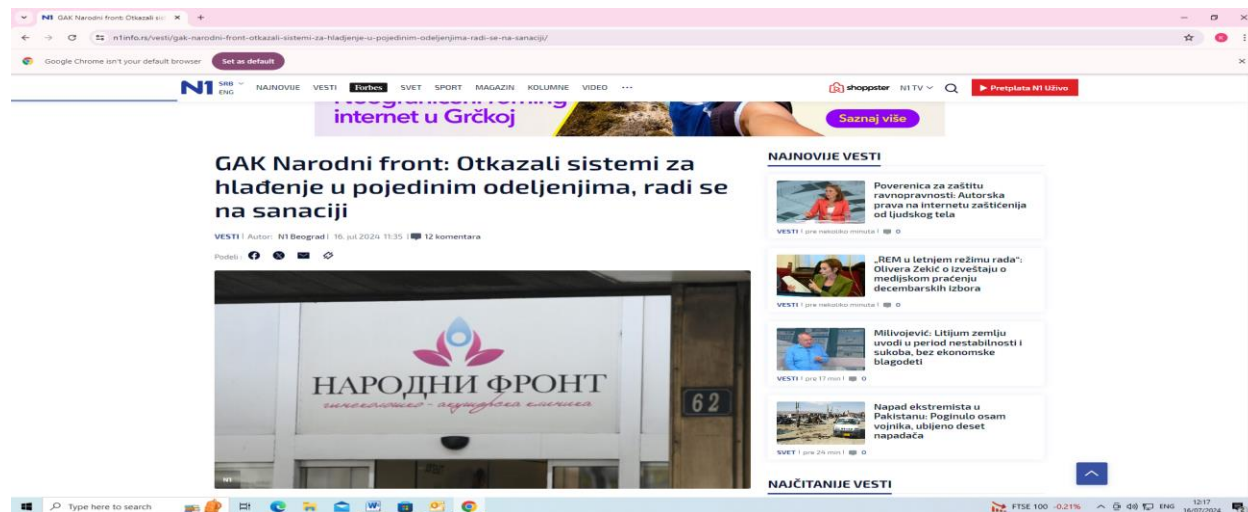
Najviše ih je u Novom Pazaru - 23. Šestoro ih je u Beogradu, a po jedan slučaj u Novom Sadu i u Loznici.

Prenose se čak i glasnim govorom

Zaraza je buknuła uprkos visokoj temperatura, a stručnjaci su ranije rekli za "Blic" da se radi o veoma kontagioznom oboljenju, što znači da se veoma lako prenosi, čak i glasnim govorom.

Ovo oboljenje se može širiti i putem kontaminiranih predmeta, podsetila je dr Slavica Maris i dodala da se to najviše dešava među decom.

Inače, kapljice koje produkuje obolela osoba prilikom kihanja ili kašljanja mogu da lebde u vazduhu do dva sata. Za ta dva sata svaka osoba može da se zarazi, rekla je ranije za "Blic" dr Ivana Begović Lazarević, iz Gradskog zavoda za javno zdravlje.

GAK Narodni front: Otkazali sistemi za hlađenje u pojedinim odeljenjima, radi se na sanaciji

GAK Narodni front dostavio je oabveštenje zdravstvenoj inspekciji Ministarstva zdravlja u kom navodi da je usled ekstremnih temperaturnih uslova i maksimalnog korišćenja sistema, došlo preopterećenosti svih sistema za hlađenje, a što je dovelo do enormnog opterećenja elektro mreže i otkazivanja sistema za hlađenje u pojedinim delovima odeljenja klinike.

„Usled navedenog bili smo prinuđeni da pređemo na alternativne sisteme hlađenja, primenom ventilatora, zatamnivanjem prostorija, provetranjem prostorija, stavljanjem vlažnih kompresa na prozore, čime je obezbeđeno dovoljno rashlađenje soba uz normalnu vlažnost“, navodi se u saopštenju GAK.

Pomoćnik direktora za medicinske poslove i Načelnik odeljenja održavanja objekata i opreme su obišli sva odeljenja Klinike 10. jula, a od 15. jula, direktor sa načelnicima, svakodnevno

obilazi odeljenja, odnosno sve sobe i sve pacijentkinje koje su stacionarno zbrinute u GAK „Narodni front“, pri čemu je konstatovano da su sve pacijentkinje i novorođena deca u dobrom stanju, zbrinuta i pod opservacijom osoblja, a da ni jedna pacijentkinja tokom vizite nije izrazila nezadovoljstvo, odnosno uputila prigovor zbog temperaturnih uslova, ni u delovima odeljenja u kojima je došlo do otkazivanja sistema za hlađenje, pa se prešlo na navedene alternativne mere.

Ekipe servisera trenutno, kao i svih prethodnih dana, kako navode iz klinike, vrše popravku i kontrolu sistema za rashlađivanje i kontrolu električne mreže u GAK „Narodni front“, a u očekivanju neophodnih rezervnih delova, nadamo se da će problem biti rešen u najkraćem mogućem roku.

„Napominjemo da u najvećem delu Klinike sistemi za hlađenje funkcionišu punim kapacitetom i da se temperatura na Klinici može nazvati kontrolisanom i podnošljivom, kao i da se proces rada na Klinici obavlja neometano bez zastoja“, navodi ova klinika.

Roditeljski portal Bebac uputio je Ministarstvu zdravlja, Ministarstvu za brigu o porodici i demografiju, Narodnoj Skupštini i predsedniku Vlade apel za promptnu sanaciju rashladnih sistema u porodilištima.

Kako navodi ovaj portal, vremenski uslovi doveli su do toga da je trenutni boravak u porodilištima skoro pa nemoguć usled nepostojanja klima uređaja. Trenutne temperature u Srbiji dostižu paklenih 40 stepeni, a pojedina porodilišta u Srbiji pretvorila su se u “rerne” u kojima trenutno borave porodilje, novorođenčad i medicinsko osoblje, ocenjuje Bebac.

Ovakva situacija nije samo nehumana, već i je potencijalno opasna po zdravlje najosetljivijih članova našeg društva, navodi Bebac.

SZO: Vakcinacija posustaje, sve više dece u svetu bez osnovne imunizacije

Imunizacija u svetu tapka u mestu od 2023. godine, i broj nevakcinisane dece sada je globalno dodatnih 2,7 miliona manji nego pre pandemije korona virusa, saopštili su danas Svetska zdravstvena organizacija (SZO) i Fond UN za decu (UNICEF).

Prema procenama te dve organizacije zasnovanim na nacionalnim podacima o vakcinaciji, trend imunizacije dece protiv 14 bolesti ukazuje na potrebu da se ubrzaju napori i osnaže zdravstveni kapaciteti.

Podaci govore da je broj dece koja su primila tri doze vakcine protiv difterije, tetanusa i velikog kašlja (Diteper) 2023. godine ostao nepromenjen na 84 odsto. Istovremeno, broj dece koja nisu primila nijednu dozu vakcine porastao je sa 13,9 miliona 2022, na 14,5 miliona 2023.

Uz to, još 6,5 miliona dece nije završilo ceo ciklus imunizacije i nije primilo sve tri doze, što je neophodno za uspešnu prevenciju bolesti.

Više od polovine nevakcinisane dece živi u 31 zemlji koje karakteriše krhko i nestabilno, oružanim sukobima opterećeno okruženje, i u kojima je otežan pristup osnovnim životnim potrebštinama, hrani i zdravstvenoj zaštiti.

Znak za uzbunu je i ozbiljan zastoj u vakcinaciji protiv potencijalno smrtnosnih malih boginja i trenutno u svetu protiv njih uopšte nije, ili je samo delično vakcinisano 35 miliona dece.

Generalni direktor SZO Tedros Adhanom Gebrejezus ocenio je da su male boginje indikator, „kao kanarinac u rudniku, koji otkriva i pokazuje nedostatke u imunizaciji koji prvo pogađaju one najranjivije“.

Prošle 2023. godine prvu dozu vakcine je primilo 83 odsto ; dece u svetu, a broj dece koja su primila i treću dozu je blago porastao na 74 odsto, što je daleko manje od 95 odsto koliko je neophodno za kolektivnu imunizaciju i sprečavanje epidamija.

Tokom 2023. godine slučajevi malih boginja, ili morbila, ospica, zabeleženi su u 105 zemalja u svetu u kojima živi približno tri četvrtine sve dece u svetu. U 91 zemlji u kojima je imunizacija uredno sprovedeno, nije bilo slučajeva bolesti.

Adhanom Geberejezus je naglasio da je to „rešiv problem“. „Vakcine protiv morbila su jeftine i mogu se davati i na najtežim mestima. SZO je posvećena da sa svojim partnerima radi na tome da pruži podršku zemljama da zatvore taj jaz i što pre zaštite decu koja su najviše izložena riziku“.

Stručnjakinja SZO Ketrin O’Brajen istakla je da je u svetu u jeku pandemije korona virusa porastlo nepoverenje prema vakcinaciji i upozorila da to vodi do toga da deca umiru.

Prema njenim rečima, nepoverenje prema vakcinaciji u bogatim zemljama širi se i na druge regione, na primer onda kada ljudi koji migrantskog porekla koji žive u Evropi, u zemlje iz kojih potiču prenose lažne informacije koje su čuli.

U siromašnijim zemljama prepreku napretku u vakcinaciji predstavlja i prožirenije nepoverenje prema zdravstvenom sistemu i teži pristup vakcinaciji, a važan ometajući faktor su i oružani sukobi, rekla je O’Brajen.

Jedini tračak svetla je, kako navodi SZO, porast broja devojčica koje su se vakcinisale protiv humanog papilomavirusa (HPV), iako je i taj postotak sa 20 odsto u 2022, porastao na još uvek skromnih 27 odsto prošle godine, što je daleko od 90 odsto potrebnih za eliminaciju raka grlić materice koji HPV izaziva.